

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

TURIZM ASOSLARI
FANINING O'QUV DASTURI
(2-KURS)

Bilim sohasi:	1000000	Xizmatlar sohasi
Ta'lif sohasi:	1010000	Xizmatlar ko'rsatish sohasi
Ta'lif yo'nalishi:	61010500	Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (sharq tillari bo'yicha)

Toshkent-2022

Chennai
say
Rheod

Fan/modul kodi TA11-312		O'quv yili 2022-2023	Semestr 3	Kreditlar 2	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lif turi O'zbek		Haftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)
	Turizm asoslari	24		36	60
2.	I. Fanning mazmuni				
	Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni turizmning fundamental asoslari bilan tanishtirish, bo'lajak mutaxassislarga turizmning asl mohiyatini ochib berish, turizmning asosiy ilmiy tushunchalarini o'rgatish, uning taraqqiyot yoli hozirgi kundagi muammolarini aniqlash va tahlil qilish, turizm to'g'risidagi bilimlarni yaxlit tizimini shakllantirishdan iborat.				
	Fanning vazifasi – nazariy va amaliy materiallarga tayangan holda turizmning mohiyati, tasniflanishi va o'ziga xos xususiyatlari ajratish, uni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, turizm rivojlanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'sirini aniqlash, turizm bozoriga ta'sir etuvchi asosiy omillarni tahlil qilish, turizmni davlat tomonidan tartibga solish vositalari, turizmda iqtisodiy jarayonlarni o'rganish zarurligi, turizm sohasini isloh qilish va turistik faoliyatni boshqarishni takomillashtirish, turizm sohasida xavfsizlikni ta'minlash tamoyillarini o'rganish hisoblanadi.				
	II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)				
	II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:				
	1-mavzu. Turizm industriyası.				
	Turizm industriyasining mohiyati. Turizm industriyasining tarkibi. Mehmondorchilik industriyası. Turizmdagi tadbirkorlik turlari.				
	2-mavzu. Turizm infratuzilmasi .				
	Turizm infratuzilmasining mohiyati. Turizm rivojlanishida infratuzilmasining roli. Turizm infratuzilmasi rivojlanishining huquqiy asoslari. Turizm infratuzilmasi rivojlanishining muammolarini va istiqbollari.				
	3-mavzu. Turopertatorlik va turagentlik faoliyati.				
	Turizm bozorida turopertator va turagentning roli. Turopertatorlik va turagentlik faoliyatining huquqiy asoslari. Turagentlar. Turopertatorlar. Turopertoring xorijiy vakili. Turizmda reklama.				
	4-mavzu. Turistik xizmatlar tasnifi.				
	Turistik xizmatlarning mohiyati. Turistik xizmatlar klassifikatsiyasi. Turistik xizmatlarning o'ziga xos xususiyatlari. Turistik tashkilotlarning asosiy vazifalari.				

5-mavzu. Turistik mahsulotning iqtisodiy mohiyati .

Turistik mahsulot tushunchasi va unung iqtisodiy mohiyati.Turistik mahsulotlar turlari va ularning tarkibiy qismlari.Turistik mahsulotlarning o'ziga xos xususiyatlari.

6-mavzu. Turistik resurslardan foydalanish samaradorliginini oshirish imkoniyatlari.

Turistik resurslarning ijtimoiy iqtisodiy mazmuni va mohiyati.Turistik resurslarning turlari va ularning tasnifi. Turistik resurslardan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar. Milliy iqtisodiyotni rivojlanadirishda turistik resurslarning roli.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Turizmning maqsadi va vazifalari
2. Turizmning tasniflanishi
3. Turizm iqtisodiy tizim sifatida
4. Turizm rivojlanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'siri.
5. Turizmning barqaror rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar
6. Turizm bozorini segmentlash va turizm xizmati iste'molchilarini
7. Turizm industriyasi muammolari va rivojlanish tendensiyalari
8. Turizm infratuzilmasining turizm rivojlanishidagi roli
9. Turoperatorlar va turagentlar xalqaro turizm bozorida
10. Turistik xizmatlarning zamonaqivi bozorini rivojlanirish muammolari
11. Turistik mahsulotlar va turistik iste'mol xususiyatlari
12. Turistik resurslarning mintaqaviy turizmnning rivojlanishiga ta'siri
13. Turizmni rivojlanirishda davlatning roli
14. Turizmda xavfsizlikni ta'minlashning xalqaro tajribasi
15. Juhon turizmi rivojlanishining asosiy yo'nalishlari va tendenstiyalari

Amaliy mashg'ulotlar mul'timedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Turizm kompleks o'rganish ob'ekti sifatida
2. Turizmning rivojlanish bosqichlari va omillari
3. Turizmning taskiliy asoslari
4. Turizm tushunchasiga tizimli yondoshuv
5. Turizmning iqtisodiy xususiyatlari
6. Turizmning global omillari (mavsumiylik, siyosiy iqtisodiy va tabiiy omillar)
7. Turistlarga xizmat ko'rsatish texnologiyalari
8. Turizm industriyasining muammolari
9. Turist oqimlarining global miqyosda taqsimlanishi

	<p>10. Turist oqimlarining yonalishlariga ta'sir etuvchi omillar</p> <p>11. Franchayzing turizmni boshqarishning zamonaviy shakli sifatida</p> <p>12. Turoperatorlik va turagentlik faoliyat</p> <p>13. Turizmning milliy iqtisodiyotda tungan o'rni</p> <p>14. Turistik marshrutni tashkil etish</p> <p>15. Jahan turizm bozorining evolyutsion rivojlanishi</p> <p>16. Ijtimoiydemografik o'zgarishlarni jahon turizm bozoriga ta'siri</p> <p>17. Milliy tur mahsulotlar va ularning xalqaro turistlarni jalb qilishdagi ahamiyati.</p> <p>18. Mamlakatlar milliy turizmi rivojlanishidagi asosiy tamoyillar.</p> <p>19. Zamonaviy turizm yo'naliishlari tashkil etishning milliy turizmni rivojlantirishdagi o'rni.</p> <p>20. Xalqaro turizmda transport tizimining roli</p> <p>21. Mehmonxona biznesi turizm industriyasining bir qismi sifatida</p> <p>22. O'zbekiston respublikasida turizm infratuzulmasini rivojlanterish chora-tadbirlari</p> <p>23. Turistik xizmatlar tarkibi</p> <p>24. Turistik sayohatlardan xavfsizligini ta'minlash</p> <p>25. Jahan turizmi rivojlanishining zamonaviy tendentsiyalari va istiqbollari Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsya etiladi.</p>
--	---

V. Ta'lif natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari

3.

Talaba bilishi kerak:

- turizmning asl mohiyatini, maqsadi va vazifalarini, turizmning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyatini, unga doir nazariy qarashlar hamda turizmning tasniflanishi, shakllari va turlari, turistik tizimning tarkibi, turistik faoliyatning iqtisodiy asoslari, turizmning barqaror rivojlanish tarif tamoyillari, turizm bozorining tarkibi va uni segmentlash, turizm bozoriga tasir etuvchi asosiy omillar, turizm industriyasining tarkibi, turizm rivojlanishida infratuzilmaning roli, turoperatorlik va turagentlik faoliyati, turistik xizmatlar tasnifi, turistik mahsulotlar turlari va ularning tarkibiy qismlari, turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmini takomillashtirish hamda turizm sohasidagi xalqaro tajriba va global tendentsiyalar **to'g'risida tasavvur va bilimga ega bo'lishi**;
- turizm faoliyati bilan bog'liq asosiy atamalar va tushunchalarni professional ravishda ishlatalish, turistik faoliyatni huquqiy tartibga solish bo'yicha qonun va me'yoriy hujjalardan foydalanish, turistik xizmatlar bozorining holati va tuzilishi **to'grisidagi ma'lumotni qidirish va undan foydalanish**, turizm rivojlanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'sirini aniqlash, turizm infratuzilmasi rivojlanishining muammolarini bartaraf etish bo'yicha o'z takliflarini ishlab chiqish, jahon turizmi rivojlanishining zamonaviy tendentsiyalarini aniqlash hamda O'zbekiston turizmi rivojlanishining hozirgi holatini tahlil qilish va baholash **ko'nikmalariga ega bo'lishi**;

	<ul style="list-style-type: none"> • turizmnинг shaxs va jamiyat uchun ahamiyatiga baho berish, turistik faoliyatining samaradorligini tahlil qilish, turistik faoliyatning ijobiy va salbiy jihatlarini qiyoslash, turizm bozoriga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlash, Turistik xizmatlarning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilish, turizm infratuzilmasi rivojlanishining huquqiy asoslari va turizm sohasida xalqaro va hukumatlararo tashkilotlarning faoliyatini tahlil qilish malakalariga ega bo'lishi kerak.
4.	<p>VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihibar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihibar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi lozim.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M.T.Mirzayev, M.T.Алиева Turizm asoslari. O'quv qo'llanma T.2011 2. I.S.Tuxliyev,R.Hayitboyev,B.SH.Safarov,G.R.Tursunova.Turizm asoslari. Darslik T.2014 3. Е.Л.Писаревский. Основы туризма. Москва 2014 4. Tourism and Hospitality in B.C. by Morgan Westcott (Editor) is used under CC BY 4.0 Licence. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi qonuni. 2019 yil 18 iyul, O'RQ-549-soni. 6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5611-sonli Farmoni. 2019 yil 5 yanvar. 7. 2019-2025 yillarda O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish Konsepsiysi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 5 yanvardagi PF-5611-sonli Farmoniga ilova. 8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5781-son Farmoni. 2019 yil 13 avgust. 9.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi // Xalq so'zi, 2020 yil 25 yanvar.

	Axborot manbaalari
10.	www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portalı.
11.	www.uzbekistanairways.uz - O‘zbekiston havo yo‘llari.
12.	www.uzbekrailways.uz -O‘zbekiston temir yo‘llari.
13.	www.uzbektourism.uz – O‘zbekiston respublikasi turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi rasmiy sayti.
7.	O‘quv dasturi “Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizmi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 202 ² -yil “ <u>30</u> ” <u>06</u> dagi “ <u>21</u> ”-sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan. O‘quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 202 ² -yil “ <u>30</u> ” <u>06</u> dagi “ <u>21</u> ”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma’sul: Abdullahayeva Sh.Y. - Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti “Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm” kafedrasi o‘qituvchisi
9.	Taqrizchilar: Gulomova G.P.- O‘zXIA, “Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyyarat turizmi” kafedrasi katta o‘qituvchisi, iqtisod fanlari nomzodi Hoshimov P.Z.– O‘zMU, “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent